

Každý mladý muž potřebuje muže, který ho bude vést, který mu bude předávat zkušenosti a který ho bude učit. Je to něco, co v dřívějších dobách bylo naprosto samozřejmé, ale dnes se toto duchovní otcovství, toto vedení vytrácí. Přes 80 % sebevražd páchají muži. Vidíme, že muže něco bolí.

Snad ve všech dobách i kulturách existovaly tzv. *iniciační rituály*, kdy mladý muž byl podroben zkoušce a musel projít rituálem, na základě kterého se stal dospělým. Často to byl rituál bolestivý, nebezpečný, ale jen tak se mohl stát dospělým mužem. V některých afrických kmenech to znamenalo, že mladý muž musel sám ulovit lva. Když přinesl jeho hřívu, stal se dospělým. Krásný rituál podstupovali mladí muži u Aboridžinců. To jsou původní obyvatelé Austrálie. Když mladý muž ukázal schopnost učit se, když ukázal, že svoji moc je připraven dát pro dobro společnosti, byl poslán na posvátné místo. Byl to prastarý lom, kde si z pazourku mohl vyrobit sekeru a v buši si potom vyrobil svou vlastní pokrývku, která náležela k jeho mužství. S touto novou sekerou a pokrývkou se potom slavnostně vrátil do vesnice. Toto bylo znamení toho, že už umí zacházet se svou mocí a že ji nebude zneužívat. Dospělí muži to všechno schvalovali. Tento vzorec u Aboridžinců trval pět tisíc let. Pět tisíc let zde měli své rituály, vyučovali mladé muže a přijímali je za dospělé. Až do doby, kdy sem přišli angličtí a irští osadníci a tento rituál velice rychle zrušili. Snad to neudělali úmyslně, ale oni udělali jednu věc – všem mladým domorodcům rozdali sekery. Touto skutečností zrušili u domorodců disciplínu a systém ocenění. Mladí muži, aniž by tak procházeli učením a důležitými rituály, se sami prohlásili za muže a najednou, aniž si to sami museli vydobýt, měli moc, aniž by

s ní uměli zacházet. Mužství zde tak ztratilo svoji důstojnost a duchovní vliv a navíc došlo k narušení celého ekosystému. Ten zmatek tam trvá dodnes. Není to stejná situace, jako když 17letý chlapec dostane klíčky od auta? Anebo když ten kluk vydělá najednou velké množství peněz? Nebo když nedospělý americký voják dostane moc nad iráckými zajatci? Chybí zaučování, chybí rituály, chybí moudří muži, kteří povedou druhé. Pouze informace nestačí. Někdo nás musí vést. A běda, jakmile člověk dostane do ruky sekeru, symbol moci, se kterým ještě neumí zacházet! V Ježíšově době ještě fungovaly rituály, mladí muži vyhledávali své mistry a učili se u nich. Ježíš je náš Mistr, on nás učí, vede, pomáhá na cestě růstu. To slovo Mistr znamená ještě něco trochu jiného než učitel. Učitel učí pozvolna a pomalu uvádí žáka do tajemství. Mistr přechází okamžitě k jádru věci. Přeskakuje to, co učitel nemůže přeskočit, nevysvětluje a najednou bác – najednou přistane velice rychle a radikálně pravda. Co byla první Ježíšova slova? „Naplnil se čas a přiblížilo se Boží království. Změňte smýšlení a věřte evangelium!“ Bác! Jasná pravda, rychle a bez vysvětlování. Tak učí Mistr. Mistr se také nebojí udělit žákovi lekci ponížení. Někdy úmyslně poníží svého žáka a sleduje jeho reakci. A pokud se žák brání, tak Mistr ví, že žáka čeká ještě dlouhá cesta. Že v žakově srdci je stále ještě příliš mnoho sobectví. Mistr tak cíleně znejistuje svého žáka. On znejistuje jeho falešné já. To je něco, co dnes lidé odmítají tolerovat! Učedníci neváhali a šli za Mistrem. Za Mistrem, který je měl rád a který jim právě proto také udělil v životě nejednu ostrou lekci. Ježíš je náš Mistr, je náročný. Záleží ale jenom na nás, jestli za ním půjdeme.

Richard Rohr – Adamův návrat

Prameny, odkazy

Luke T. Johnson – Evangelium podle Matouše – Sacra pagina;

Průvodce životem – Matouš – Luxpress;

Misál na každý den liturgického roku; Angelo Scarano – www.pastorace.cz

Vydává Pastorační středisko brněnské diecéze jako součást diecézního biblického programu Vezmi a čti. Ke stažení na www.vezmiacti.cz.

biblický program brněnské diecéze 2010 - 2013

www.vezmiacti.cz

3. neděle v mezidobí – cyklus A

23. ledna 2011

¹²Když Ježíš uslyšel, že byl Jan (Křtitel) uvězněn, odebral se do Galileje. ¹³Opustil Nazaret, šel a usadil se v Kafarnau při moři v území Zabulonově a Neftalimově, ¹⁴aby se naplnilo, co bylo řečeno ústy proroka Izaiáše: ¹⁵Země Zabulonova a země Neftalimova, u moře, za Jordánem, Galilea pohanská, ¹⁶lid, který žil v temnotě, uviděl veliké světlo; světlo vzešlo těm, kdo sídlili v krajině stínu smrti. ¹⁷Od té doby začal Ježíš hlásat: „Obráťte se, neboť se přiblížilo nebeské království.“ ¹⁸Když se ubíral podél Galilejského moře, uviděl dva bratry, Šimona, zvaného Petr, a jeho bratra Ondřeje, jak vrhají síť do moře; byli totiž rybáři. ¹⁹Řekl jim: „Pojďte za mnou a udělám z vás rybáře lidí.“ ²⁰Oni hned nechali síť a následovali ho. ²¹A jak šel odtamtud dál, uviděl jiné dva bratry, Zebedeova syna Jakuba a jeho bratra Jana, jak na lodi se svým otcem Zebedeem spravují síť. A povolal je. ²²Oni hned nechali loď i otce a následovali ho. ²³Ježíš pak chodil po celé Galileji, učil v jejich synagógách, hlásal evangelium (o Božím) království a uzdravoval mezi lidem každou nemoc a každou chorobu.

Mt 4,12-23

Úvod k meditaci

Končí etapa Janova a s ním starozákonní dějiny spásy, nyní začíná etapa Ježíšova působení, které je pro evangelisty vrcholem dějin spásy. Ježíš začíná svou misi na území Galileje, kterou Izraelci někdy opovrhovali jako okrajovým polopohanským územím rybářů a sedláků. Čerpám sílu a naději v tom, že Ježíš *neměl problém* hlásat evangelium v dost problematickém území? Věřím, že i v mé zemi, o které se také někdy mluví jako o pohanské, může být evangelium světlem uprostřed lidu žijícího v temnotě? Jak přijímám svoji formu učednictví a jak ji naplňuji, vidím-li povolání prvních apoštolů?

Výklad biblického textu

Kontext: Úryvek má tři části: 12-17 (hlásání království v Galileji), 18-22 (povolání čtyř rybářů) a 23 (souhrnná zpráva o Ježíšově působení). UVěznění Jana Křtitele je počátkem Ježíšovy činnosti (v. 12): touto poznámkou se naznačuje, že Kristus navazuje na činnost předchůdce - i základní obsah hlásání je stejný: *Obráťte se, neboť se přiblížilo nebeské království*. Důležité: část o povolání učedníků je záměrně před souhrnnou zprávou o Ježíšově působení: Kristus nechce konat nic bez učedníků, natolik jsou důležití pro jeho poslání. Učedníkům předává svoje poselství, zasvěcuje je do plánu Božího království.

Týden
s Božím
slovem

1. čtení:
Iz 8,23b-9,3

2. čtení:
1 Kor 1,10
-13.17

Evangelium:
Mt 4,12-23

Srovnání:

Mk 1,14-15

Lk 4,14-15

J 2,12

Iz 8,23-9,1

Lk 1,79

Mt 3,2; 10,7

Mk 1,16-20

Lk 5,1-11

J 1,40-42

Mk 1,39

Mt 9,35

¹² **že byl Jan uvězněn** (dosl.: vydán): Po Ježíšově křtu, ale ještě před jeho veřejným působením mizí Jan ze scény. Celý příběh o jeho uvěznění a smrti vypráví Mt 14,1-12 pomocí retrospektivy.

¹³ **Opustil Nazaret, šel a usadil se v Kafarnaum**: Název tohoto místa pochází z hebrejského Kefar Nachum, *vesnice Nachumova*. Leží na severozápadním břehu Galilejského moře v hlavní oblasti, která byla přidělena kmeni Zabulonovu a kmeni Neftalimovu. Je dost vzdáleno od Nazareta, který se nachází ve středu Dolní Galileje. V Ježíšově době bylo na jeho březích asi třicet rybářských městeček, z nichž bylo Kafarnaum největší. Pokud by se o nějakém městě dalo říci, že bylo domovskou základnou Ježíšova veřejného působení v Galileji, pak to bylo právě Kafarnaum. Viz však Ježíšův nepřívětivý soud nad Kafarnaem v Mt 11,23: *A ty, Kafarnaum, budeš snad vyvýšeno až do nebe? Až do propasti klesneš! Neboť kdyby se byly v Sodomě udály takové mocné skutky jako u vás, stála by podnes*. Ježíš se přestěhoval přesně podle proroctví zapsaného v Izaiášovi 9,1-2. V tomto textu se píše, že Mesiáš bude světlem zemi Zabulon a Neftalí, což byla oblast Galileje, v níž se nacházelo město Kafarnaum.

¹⁵ **Galilea pohanská**: Starozákonní přízvisko může narážet na fakt, že vítězstvím Asyřanů v r. 732 př. Kr. se oblast Galileje stala známou jako asyrská provincie Megiddo. V matoušovské obci se tento popis pravděpodobně bral jako údaj o pohanské populaci v této oblasti a předcházel příkaz zmrtvýchvstalého Pána učinit *učedníky ze všech pohanů* (Mt 28,19). Nicméně důraz v tomto citátu je na Galileu, a ne na pohany. Matouš cituje texty z Izaiáše: *Avšak tato sklíčená země ponurá nezůstane. Jako zprvu byla země Zabulon a země Neftalí zleběna, tak nakonec bude přivedena ke cti s Přímořím a Zajordániím i Galileou pronárodů. Lid, který chodí v temnotách, uvidí velké světlo; nad těmi, kdo sídlí v zemi šeré smrti, zazáří světlo* (Iz 8,23-9,1). Matouš takto uvádí Ježíšovu službu do souvislosti se starozákonními texty, což pro jeho židovské posluchače, kteří tyto biblické texty znali, bylo velmi užitečné.

¹⁷ **Obraťte se, neboť se přiblížilo nebeské království**: Ježíš svou službu zahájil stejnými slovy o obrácení, která lidé slyšeli od Jana Křtitele. Poselství se nezměnilo, je zde kontinuita. Stát se křesťanem znamená odvrátit se od hříchu a sobectví, vzdát se prosazování svých, na sebe zaměřených plánů v životě, změnit smýšlení a otevřít se Božímu království. Je řečeno *přiblížilo se* – to znamená, že nebeské království se ještě neuskutečnilo plně, ale je natolik blízko, že můžeme mluvit o jeho nastolení.

¹⁸ **podél Galilejského moře**: Ježíš potkává své první učedníky při rybolovu, neboť to bylo jejich zaměstnání. Galilejské moře (viz Mt 15,29) je sladkovodní jezero ve tvaru harfy v severní Galileji. Je dlouhé 21 km a široké 12 km. Obchodní cesta známá jako *Via maris (přímořská cesta)* částečně vedla po jeho západním břehu a dávala tak této oblasti obchodní význam. Toto moře se také nazývalo Kinneretské, Tiberiadské či jezero Genezaretské.

byli totiž rybáři: To, že odpůrci Petra a Jana ve Sk 4,13 pohlíželi na ně jako na *nevzdělané, prosté lidi*, bychom neměli brát doslova. Rybolov byl hlavním zaměstnáním lidí u Galilejského moře a první učedníci vlastnili nezbytné vybavení (sítě a čluny), aby se mohli tomuto zaměstnání věnovat. Není důvod předpokládat, že byli negramotní.

¹⁹ **rybáře lidí**: Slovní hříčka je způsobena zaměstnáním prvních učedníků. Jejich nové povolání má v sobě od počátku prvek misie. Vzhledem k důležitosti obchodu s rybami u Galilejského moře je jasné, že první Ježíšovi následovníci zanechávají za sebou bezpečný a stabilní způsob života.

²⁰ **Oni hned nechali síť a následovali ho**: Žádná příprava a jejich okamžitá reakce (*hned*) poukazuje na Ježíšovu přitažlivost a přesvědčivost.

K tématu

Když jsem se zahloabal do opravdu výjimečného života svatého Františka, zastavil jsem se se zvláštním zájmem u otázky, co jej vedlo k tomu, že on, právě on, nechtěl přijmout kněžské svěcení. Kdopak ví, proč František nechtěl být knězem? Už slyším s knězem stát chtěl, nebyl dost pokorný? To je zvláštní! To tedy papež Jan XXIII., který se knězem stát chtěl, nebyl dost pokorný? To se tedy svatému faráři z Arsu, který sám sebe pokládal za posledního ze všech, nedostávalo pokory jen proto, že se chtěl stát za každou cenu knězem?

Ne, toto vysvětlení mne nepřesvědčuje. Pokora je pravda, nejvyšší pravda, a člověk, který ve svém nitru cítí touhu sloužit svým bratřím jako kněz, ten že by jí měl málo? Tomu nevěřím. V čem to tedy vězí? Odpověď, kterou jsem nakonec díky tomuto velikému umbrijskému světci našel, mi velice pomohla. František se nechtěl stát knězem proto, poněvadž měl charisma rozvinout v církvi jednu z největších mystických idejí všech dob, která – protože je příliš krásná – upadá vždy znovu do nebezpečí, že bude odsunuta do pozadí a zapomenuta. Touto ideou je myšlenka kněžství všech pokřtěných, je muž se v odborném jazyce teologie říká *všeobecné kněžství věřících* (výrazně podtrhl tento rys II. vatikánský koncil).

Touto ústřední myšlenkou se ostatně František řídil i jako inspirátor a zakladatel řeholních řádů. Neshromažďoval kolem sebe kněze, třebaže se k němu několik kněží připojilo, a nezaložil žádný řád, v němž by duchovenstvo mělo převahu a udávalo tón. Ne, vůbec ne! Většina jeho stoupenců si říkala bratři; byli to prostí laici, kteří toužili zasvětit svůj život Bohu a zůstali tím, čím

byli dříve: rolníky, řemeslníky, námezdnými dělníky.

Západní mnišství, jehož duchovním otcem byl svatý Benedikt, se ostatně po staletí ubíralo stejnou cestou. Drtivá většina mnichů v benediktinském klášteře neměla kněžské svěcení. Liturgickou službu zajišťoval opat a jeho spolupracovníci, ale jinak tvořili převážnou část konventu laičtí bratři. Jejich charismatem byla práce na polích, pečeni chleba, předání vlny, stavění budov, vysušování bažin a organizace prací v opatství.

Teprve později, a to nikoli bez odporu, byli téměř všichni mniši včetně samotných chudáčků Božích klerikalizováni.

Užitek z toho měly především farnosti, které začaly dostávat z řad řeholníků faráře. Na druhou stranu tím však nemálo utrpělo samotné charisma řeholního povolání, jež zesláblo a ztratilo svou původní sílu.

Ale ať už tomu bylo v dějinách jakkoli, v každém případě mi tato skutečnost pomohla, abych ve Františkovi začal vidět světce, který mi říká: *Já nemám kněžské svěcení, ale když obětuji sám sebe a všechno tvorstvo, které mne obklopuje, svému Nejvyššímu Pánu, cítím v hloubi své bytosti, že jsem kněz. Dělej to tak i ty a řekni to těm, kdo se brodí bahnem rýžovišť, kdo se lopotí v dílnách a mají dům plný dětí a starostí.*

Nezapomeňme, že křtem se z nás stávají kněží; a právě z těchto kněží, skutečných kněží, pak některé vysvětil biskup ve jménu Kristově na kněze pro službu v církvi.

O těchto věcech by se nám hovořilo daleko snadněji, kdybychom si už konečně vyjasnili pojmy, jichž užíváme. Divím se, že k tomu ještě nedošlo.

Carlo Carretto – Hledal jsem a našel jsem

Další texty v týdnu

Po: Žid 9,15.24-28; Mk 3,22-30

Út: Sk 22,3-16; Mk 16,15-18

St: Žid 10,11-18; Mk 4,1-20

Čt: Žid 10,19-25; Mk 4,21-25

Pá: Žid 10,32-39; Mk 4,26-34

So: Žid 11,1-2.8-19; Mk 4,35-41